

ГИМНАЗИЈА ЈАУ

Број 3

Април 1995.

ДУШАН ГОВЕДАРИЦА

Сама Душана срећоох
гдје луша као чувар мрака
да ли де одлућати
у себе без корака?

Изградио је души њећине
мокре и црне
лудостима се свети
покрила му чело магла сива
само чује њен глас
као глас рањене срце
и зове
а нико му се не одазива

ПЕЋИНЕ

Челом и знојем њобијам љесе
и кроз раж цртам дно амбара.
Огромна њећина њросише се
између руку и ребара.

У њој су све шуме, кућно сљеме,
ријешки свици у кађун њећу,
њрескућа шуга њо којој ме
и знају људи у свијету.

Камени свој над главом, већ сада,
њријети да смо остали сами.
Испод облака јаве сјада,
њрема њочинку - вучјој јами.

А чак њар уво с небом сјаја.
Блијешће муње испред кише.
Плачем, јер сам из завичаја
однио њећине - нишња више.

ТАКО ТИ И ТРЕБА

Тако ти и њреба, кад си вјеровало
у њознаше људе и незнаше Русе.
Крућни морски њијесак, који си гүћало,
учио те: Не вјеруј! И шу се

научи да ждереш воду на поздрве,
или жедом мокраћу са рука.
Тукућу саборца из четрдесетве,
њражно си излаз из савјешћених мука.

Приш те кукавац њиском, њо дубрави,
враћа завичају, сјазама зеленим.
Запљачи над њивом, која се зашрави
и над кућним њрагом развиљеним.

Запљачи над својим врхом и над њадом,
над шугом у којој промаче ко лона.
Плаћи и над оним, којој си њарабом
славид, и њако привео до шрона.

ЈАНИЧАРИ

На везир мандеру ѡврда славјанска кожа
не да умориом сјарицу да сјава,
на двору мали чобани, гдлех руку, без ножа
уче се сечи глава.

У оклојном оку засјаше млаке сузе
с њенцера вуре руке - два јатијана,
хиљаду мрких јунака ускочи у мамузе
од сиљног Сјамбола до Базкана.

А до јуче су их чувале шойле руке
и клеле небо испод ханџара,
сад шуге мајке, рађају децу хајдуке
да се бране од деце јаничара.

Долази млади њаша на родна враћа
у грудима му режи њоскок змија,
хваћа два мала вука, два млаћа браћа
а исше им очи и дуд вучија.

У Косијреш шуми хајдук као шраве
навикле звери на јуриш и њоклице,
млаћа браћа секу сјарију ма главе
а не виде колико им личе!

На везир мандеру ѡврда славјанска кожа
не да умориом сјарицу да сјава,
на двору мали чобани, гдлех руку, без ножа
уче се сечи глава.

ГИМНАЗИЈАЛАЦ

Лист ученика и професора Гимназије

Уздавач:
ЈУ Гимназија, Никшић

Директор:
Ново Станишић

Главни и одговорни уредник:
Жана Бановић

Редакција:
Ивана Ковач,
Андро Мартиновић,
Дамјан Живковић и
Никола Перовић

Компјутерска обрада:
Р.Раичевић
Ј.Касалица

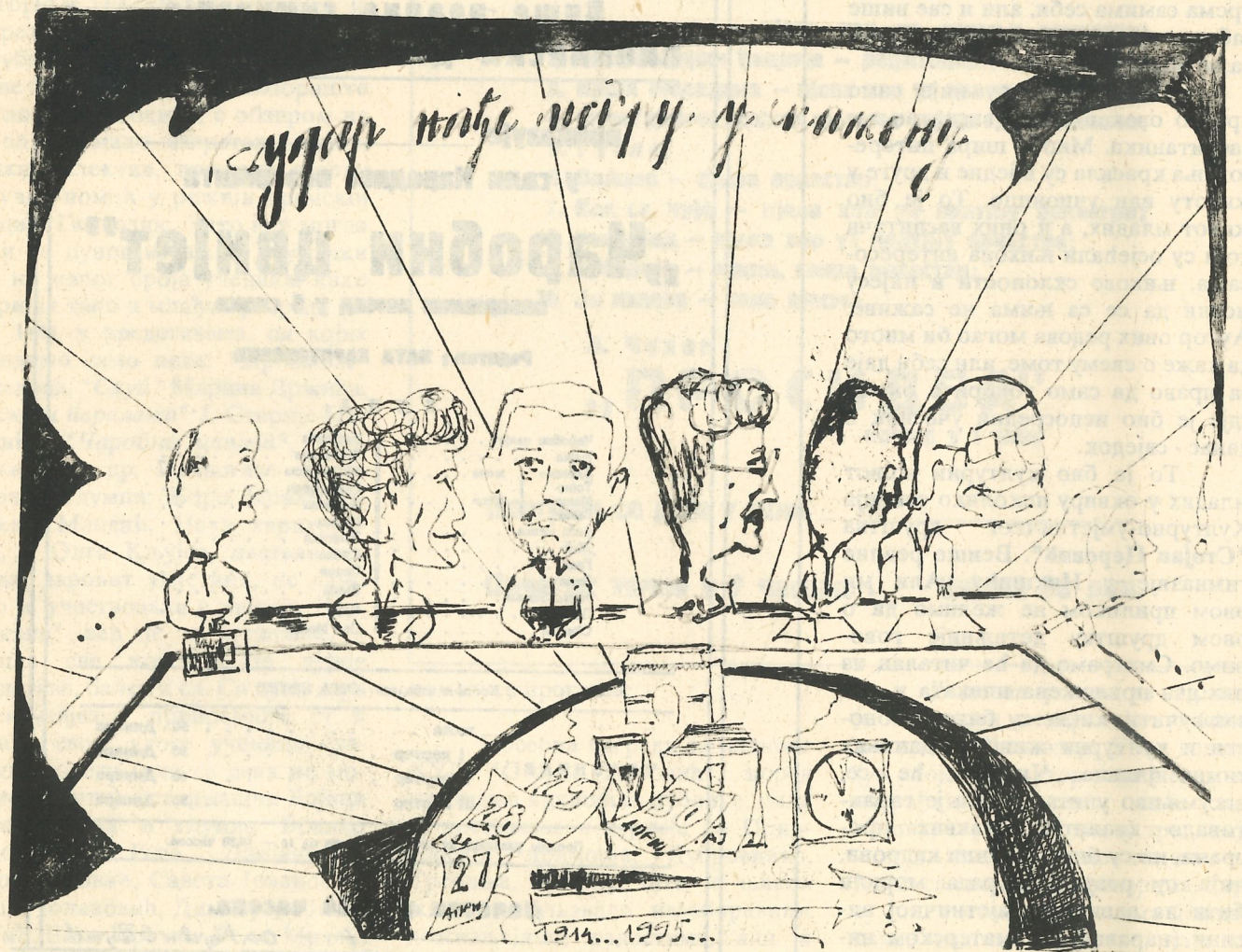
Штампа:
Побједа - Подгорица

Спонзори овог
броја су били:

Радио Никшић,
Фонд Плус - Београд,
СО Никшић.

Захваљујемо се
спонзорима и надамо
се да демо наставити
сарадњу.

СЈЕЋАЊА НЕ ИДУ У ЗАБОРАВ

Сјећања, пријатна - не иду у заборав, али, ако се тичу многих, о томе мора да се чује

Гимназију у Никшићу за протеклих 80 година прате славне традиције. Али, овим скромним прилогом не почињемо њен историјат. То је обавеза других, - и оних који чувају незаборавна сјећања, и оних који располажу званичном документацијом.

Шта је красило ову школу у вријеме кад је аутор ових редова започињао своје прве кораке као васпитач? То је висок квалитет наставног кадра, са изванредно изграђеним педагошким искуством, на челу са директором, пок. проф. Луком Никчевићем. А исто тако њен понос биле су генерације ученика, свјесне својих обавеза према самима себи, али и све више забринуте: којим путем кренути даље после матуре.

Али ову школу није само красио овакав однос васпитања и васпитаника. Много шира интересовања красила су и једне и друге у животу ван учионице. То је био живот младих, а и оних васпитача који су осјећали њихова интересовања, њихове склоности и нијесу могли да се са њима не саживе. Аутор ових редова могао би много да каже о свему томе, али себи даје за право да само говори о ономе гдје је био непосредни учесник и данас - свједок.

То је био културни живот младих у оквиру неколико секција Културно-умјетничког друштва "Стојан Церовић". Веише реалне гимназије у Никшићу. Али ми овом приликом не желимо да о овом друштву детаљније говоримо. Сматрамо да ће читалац из ова два приложена плаката и сам закључити, какве су биле склоности и културни живот тадашњих гимназијалаца. Читалац ће се, несумњиво упитати: шта је гарантовало квалитет оваквих програма, ко су били стручни кадрови, чији су резултати рада морали бити на завидној умјетничкој висини (наравно на аматерском нивоу). Јер то, у сваком случају, није

смјела да буде импровизација, било да је ријеч о оркестру, било драмској секцији, хору, групи пјевача, рецитаторима или гуслару. И све друге што прати овакве програме (инструменти и потребни прибор, гардероба и реквизите, просторије за пробе, сале, организација приредби, гостовања ван Никшића, турнеје и сл.) - све је то била стална брига одређених аматера, стручних руководилаца и васпитача. У вези са овим морамо рећи да су гаранција за све ово, у првом реду, били ентузијазам мла-

дих и адекватна стручна помоћ ангажованих стручних кадрова. Али, и све друге обавезе нијесу могле заостајати, јер би сви планови и програми Друштва били поремећени.

Са изузетним поштовањем сјећамо се великог ентузијаста наставника музике пок. Тома Вукадиновића, у чијим је рукама био сав музички програм. Своје стручне и педагошке способности он је, као незамјенљиви чинилац у музичком животу нашег града у то вријеме, истовремено улагао у рад

КУД „СТОЈАН ЦЕРОВИЋ“ Више реалне гимназије ПНОНИРСКА ДРАМСКА СЕКЦИЈА

приказује

у сали Народног позоришта

„Чаробни цвијет“

позоришни комад у 5 слика

Редитељ: НАТА ХАРИТОНОВИЋ

ЛИЦА:

Чаробни цвијет	Висибоба . . . . .
Мајка	Љубилица . . . . .
Здравка жена	Јагорчевина . . . . .
Тошо	Развигорац . . . . .
Мишо	Пшеница . . . . .
Гашо	Мјесец . . . . .
Баба Пелка	Звијезда . . . . .
Жеф	Сунце . . . . .
Глад	Пацов . . . . .
Зима	Змија . . . . .
Мајка Земља	Паук . . . . .
Пчела	Цар Мрака . . . . .
Сјеница	

Костиме израдила: ОЛГА КЉУЈЕВ

УЛАЗНИЦЕ:	ложа	50 Динара
	I партер	50 Динара
	II партер	40 Динара
	III партер	30 Динара

Продаја улазница на каси Позоришта од 16 - 19.30 часова.

Почетак у 19.30 часова.

Олга Кљујев и В. Вукадиновић

КУД "Захумље". Кад је ријеч о овим активностима, поменућемо, уз најљепше успомене, оне ученике којих се добро сјећамо, а то су: Драги и Ивица Мијатовић, Брано Вукадиновић, Пушо Николић и Бато Николић, Савета Јовановић, Бетика и Душка Николић, Милорад-Мишо Перовић, Мишко и Драган Калуђеровић, Бано Маркуш, Мишо Деретић, Божидар Чаврак, Милорад Богетић, Јованка Ђуришић, Мишко Пламенац, Гара Килибарда и др.

Услови за његовање глумачког дара гимназијалаца имали су главно упориште у Никшићком позоришту, професионалној институцији, основаној 1949. године од активних, талентованих чланова КУД "Захумље" и глумаца из позоришта, као што је Дубровачко и друга. Али, на жалост, почетком 60-их година Никшићко позоришта, као и позоришта у Цетињу, Котору и Пљевљима, укинута је декретом виших власти. То је био погубан догађај за културни живот Црне Горе. Никшићко позориште могло је тих година, с обзиром на то да је имало изврстан умјетнички колектив, пружати сталну стручну помоћ у режији драмској секцији Гимназије. Зато је и могао доћи до пуног изражаја глумачки дар не само броја ученика, како старијих тако и млађих разреда (5-8 и 1-4), у представама, од којих наводимо само неке: "Просидба" А чехова, "Скуи" Марина Држића, "Лажа и паралажа" Ј. Стерије-Поповића, "Чаробни цвијет", "Црвенкапа" и др. Представе су режирали глумци: Боро Крилегић, Вељко Мандић, Ната харитонович, а Олга Кљујев, наставница, веома даровит умјетник, не само што је учествовала у режији "Црвенкапе" већ је и креирала, и радила све костиме за дјечје представе, балет и сл. Са пуно дара и ентузијазма припремали су и играли своје улоге ученици старијих разреда (али се свих не можемо сјетити): ненадмашни Бојица Бојић, поета и глумац Бранко Ракочевевић, Рада Дамјановић, Мира Даковић, Савета Јовановић, Цица Чолаковић, Димитрије-Јошо Бабић, Бато Јеретин, Вељко Мрдак, Никола Ковачевић и др., а од млађих ученика: Нађа Катурић, Алек-

сандра-Саша Мандић, Милојица Бојић, Војо Васиљевић, Мајо Пејковић, Мирјана Катурић, Раде Бојић, Гага Николић, Драшко Мирковић и др.

Поред свега што смо навели, морамо истаћи да су чланови драмске секције припремали, уз стручну помоћ својих професора, и одржавали рецитаторске вечери, такође у сали Позоришта, као и све

неизбрисиве, дубоке трагове за сав живот.

А на крају осјећања обавезно смо да истакнемо диван лик наставника пок. Нова Вујовића, изванредног организатора свих путовања и веома омиљеног код ученика, који су се према њему, као и према свима нама односили са пуно поштовања.

КУД „СТОЈАН ЦЕРОВИЋ“ Више реалне гимназије — Никшић

Дана _____ даје

ПРИРЕДБУ

ПРОГРАМ:

1. Југославија -- пјева хор уз пратњу оркестра;
2. Писмо мојим ђацима -- рецитација;
3. Наша омладина -- пјева хор уз пратњу оркестра;
4. Сплет далматинских пјесама -- пјева група пјевача;
5. Гусле;
6. Валцер -- свира оркестар;
7. Нек се чује -- пјева хор уз пратњу оркестра;
8. Напријед -- пјева хор уз пратњу оркестра;
9. Србадија -- марш, свира оркестар;
10. Ја излезе -- соло пјесма.

А. Чехов

„ПРОСИДБА“

комад у 1 чину

Програм се даје у сали _____

Почетак тачно у 7 часова. Цијена 30 дин.

поменуте програме.

Посебна награда за чланове КУД "Стојан Церовић", поред признања никшићке публике, била су гостовања и турнеје до Црногорског приморја, Дубровника, Требиња, Билеће, што је њихов живот испуњавало незаборавним доживљајима, радостима, али и сазнањима, и ширило њихове вјидике, остављајући у њиховој души

Та дивна сјећања из најраније младости генерација ученика никшићке Гимназије 50-их година (уз које је аутор ових редова изграђивао и самог себе као васпитача) његују дивну традицију - окупљања сваких пет година, заједно са својим професорима, који су још у стању да с њима доживе такве радосне тренутке, када се сви враћају у прошлост, која је већ доста далеко одмакла.

АНАГАСТУМ

С циљем да се ријеше проблеми патолошких појава које су већ овладале младим људима и да се стане на пут узроцима настанка наркоманије - матуранти Гимназије су дошли на идеју да оснују друштво које ће се борити против ових порока

Реаговања на неуспјех у задовољењу важних животних потреба, постаје узрок разних видова неприлагођеног понашања, од којих су, међу младим људима, нарочито дошли до изражаја деликвенција, алкохолизам, никотиноманија и наркоманија. Предфазу ових неприлагођених понашања, чини посебно психичко стање, алијенација коју карактеришу осјећање губљења задовољства животом, престанак жеље да се стварају, развијају и афирмишу властите способности. Незадовољство, усамљеност, немоћ и отуђеност од свијета и збивања у њему завршавају се често једним од видова неприлагођеног понашања (а рјеђе су особе које се у један мах јаве као актери сваког од ових облика понашања). С циљем да се ријеше проблеми патолошких појава које су већ овладале младим људима и да се стане на пут узроцима настанка наркоманије, тј. већој толерантности уопште према коришћењу психогених средстава, матуранти Гимназије су дошли на идеју да

оснују друштво које ће се борити против ових порока, који полако прерастају у болести. Ово друштво носи назив "Анагастум" и одржало је Оснивачку скупштину 27. марта а присуствовали су јој социолог Бранка Танасијевић и чланови Омладинског савјета Никшић.

Поводом тога разговарали смо са предсједником Друштва "Анагастум" Јевтом Ераковићем. Ево шта он о томе каже: "Иницијатива је потекла од групе матураната (IV₇) који су у сарадњи са Омладинским савјетом Никшића створили организацију која окупља младе људе у циљу њиховог културног и моралног уздизања. Наиме, познато је да се као проблем модерног друштва најчешће јављају разни пороци, односно болести зависности којима су млади све више подложни, па је прије свега нама младима императив да се са њима суочимо и да се, колико је то у домену наших могућности против њих боримо. Програм нашег друштва подразумева борбу младих

против порока и болести зависности као и рјешавање неких актуелних проблема младих. Начин рада је замишљен тако да се чланови друштва на својим састанцима савјетују и консултују са признатим научним радницима из области социологије, медицине, психологије и педагогије. Исто тако, друштво ће организовати разне трибине, савјетовања, предавања, чији је главни циљ већа информисаност младих људи о наведеним проблемима".

Друштво "Анагастум" ће се трудити да самостално и у сарадњи са другим организацијама покуша да рјешава још неке актуелне проблеме младих. Због тога су формиране комисије за информисање (Нина Букановић, Гоца Грубач, Данијела Булатовић), финансије (Владан Перишић, Дејан Драгонић, Живко Бањевић) и културно-спортске активности (Борис Николић, Игор Росандић, Илија Пејовић). У том циљу планирано је да се организују забаве и дружења младих људи, јер овај град, у том погледу, не пружа велике могућности. Друштво "Анагастум" је отворено за све младе људе који желе да се суоче, информишу о овој проблематици. На крају позивамо све генерације гимназијалаца да нам се придруже, јер они треба да наставе са остваривањем ове идеје, јер, ипак, снага и воља младих људи може много тога да уради.

Оливера Радовић IV₄

ТУЦАМ КАМЕН НА СРЕД СРЕЗА СВЈЕСТАН СВОЈИХ ОБАВЕЗА

У организацији Омладинског савјета Никшића 14. априла одржан је округли сто о могућностима поновног организовања омладинских радних акција. Скупу су присуствовали представници већине асоцијација Омладинског савјета Никшића, представник Скупштине општине Никшић Рато Спајић и неколико бивших организатора и учесника радних акција. Испред СМГ-а скупу је присуствовала четворочлана делегација на челу са Андром Мартиновићем, а ту су били и представници Друштва "Анагастум", такође из Гимназије.

Скуп је отворила Нела Килибарда, предсједник Омладинског савјета Никшић. Подсјетила је на услове у којима је ОСН створен и указала на његове протекле активности, као и акције које у будућности треба реализовати. Једна од тих активности је и борба за поновно организовање добровољног рада младих, прилагођеног савременим друштвеним условима. Миљан Горановић, директор Монтекс банке и некадашњи учесник радних акција подржао је ову идеју нагласивши да приоритет овога пута треба да заузму акције на уређењу сопственог града, а тек онда других мјеста. Сличног је мишљења и Драган Нинковић, професор Гимназије, који је ставио акценат на бригу о заштити животне средине. Рато Спајић је обећао да ће Омладински савјет у овој акцији имати пуну подршку СО Никшић. Бобан Ручовић, из ОСН рекао је да су радне акције мјера економске политике и да млади Никшића треба да иду на добровољни рад у друге крајеве

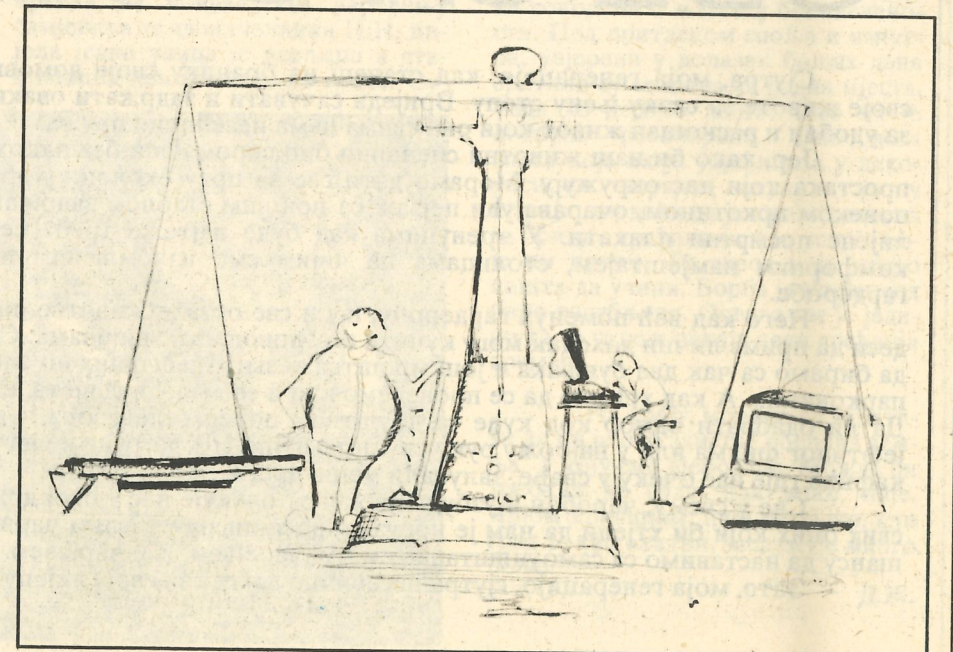
Југославије, како би млади из других градова дошли да раде у Никшић. Напоменуо је да је рад добровољан, односно да није намијењен стицању финансијске користи. Сличне су биле и дискусије бивших акцијаша тако да је први дио скупа протекао у атмосфери разумијевања и одобравања ове замисли.

Међутим, скуп је постепено почео да поприма сасвим другачији тон. Предсједник СМГ-а Андро Мартиновић је нагласио да постоји разлика између некадашњег времена једнопартијског система и садашњих друштвено-економских прилика. Рекао је да међу младима нема више некадашњег ентузијазма и да је новац постао мјерило свих вриједности, зашто млади свакако не снесу кривицу. Подсјетио је да се налазимо на прагу 21. вијека и да треба да пратимо савремене европске токове а не да се враћамо давно превазиђеним облицима рада. Изразио је сумњу да

би неко од младих ишао да гради пут Свилајнац-Бујановац ради бригадирске значке. У овоме су га подржали и Јефто Ераковић и Милан Миковић испред Друштва "Анагастум" који су указали да постоји јаз између генерација и да млади треба да се усмјере првенствено на образовање и борбу за бољи живот. Представници Друштва младих еколога критиковали су бивше акцијаше због тога што су остали инертни према акцијама овог друштва. Разумијевање за овакве реакције младих касније су изразили и бивши учесници радних акција.

Овај скуп је показао да су млади против овоко замишљеног концепта добровољног рада, они желе да помогну првенствено уређењу свога града који је у прошлости био изузет од радних акција иако су млади Никшића у њима активно учествовали.

Д.Ж.

РИЈЕЧ ДВИЈЕ О ЈЕЗИКУ

ГИМНАЗИЈАЛАЦ

Иако је мој задатак да пишем о говору младих који заиста заслужује пажњу и проучавање на основу чега би се могли сазнати елементарни подаци о њиховом животу, амбицијама, виђењу себе и друштва, ја ћу се овога пута позабавити грешкама старијих и стручних.

Ових дана се много писало о "Васкрсењу Исуса Христа". Познаваоци грчког језика би могли примијетити овај морфолошки бисер: у номинативу јесте *Χριστός*, али се у осталим падежима грчко "ос" губи! Дакле, ради се "о Васкрсењу Исуса Христа" а не "Исуса Христа".

Кад смо већ код падежа, ваљало би напоменути да се у савременом језику све чешће уз предлог "за" употребљава инструментал чак и тамо гдје истанчаније језичко чуло тражи акузатив. Познато је, рецимо, да се подносе молбе за *нешито* (за помоћ, за помиловање, итд.), међутим, све чешће наилазим на молбе за *нечим* (за брзим услугама, рецимо). Каже се брига за људе (а не за људима), брига за стандард (а не за стандардом), откуд онда "брига за јавним редом"?

Заиста је интересантна та љубав за *шестим* *падежом*.

Познато ми је да су са именицом љубав уобичајене двије конструкције, љубав *према нечему* (*некоме*), љубав за *нешито* (*некога*): али сам недавно сазнала да постоји и трећа конструкција по мом

мишљењу, сумњива - "љубав за животом".

Може се такође примијетити да од фамозног "изволте у колима" грешке често иду у смислу замјене акузатива инструменталом или локативом или обрнуто. Један од таквих примјера можемо наћи у области математике: у геометрији се увијек говорило "нормалан на праву", "нормалан на раван" и слично, међутим одавно се говори да је нешто нормално "на правој" или се пак повлачи нормала "на равни".

За Црногорце је карактеристична још једна замјена падежа, и то замјена датива генитивом. Ријетко ће кад неко од њих рећи: "Дај мени", али зато хоће: "Дај мене". Тако да је остала позната реченица (која се често узима за примјер кад се говори о овој замјени): "Ој, ђевојко моја, напој мене коња"!

Кад већ говорим о језику, мислим да би било добро нагласити да постоји изузетна пријемчивост онога што стиже из свијета, што се види по употреби страних ријечи и израза. Тако је забиљежено прилагођавање енглеских ријечи и израза домаћим или домаћим страним. Тај утицај енглеског језика је евидентан у цијелом свијету па и код нас нарочито код младих.

Да ли то треба схватити као пријетњу нашем идентитету или као колонизацију нашег језика и културе или, можда као нешто треће?

И.К.

СВЕ ЗА ОТАЏБИНУ

Сјутра, моја генерација, кад станеш на бранику своје домовине без дилеме, ако затреба, жртвуј своје животе за сваку њену стопу. Вриједи сачувати и задржати овакво благостање. Покажите захвалност за удобан и раскошан живот који она свима нема несесично пружа.

Јер, како би наш животни сценарио био сиромашан без алкохоличара, наркомана, безобразника и простака који нас окружују. Морамо дати све за прву еколошку државу у свијету, њене чисте улице са понеком цркотином, очаравајући пејзаж са покојим стаблом задржаним, само у ту сврху да се и на њему лијепо посмртни плакати. У тренуцима кад буде најтеже треба се сјетити наших топлих учioniца са комфорним намјештајем, столицама на чијим смо изломљеним ћошковима оставили половину своје гардеробе.

Него кад већ поменух гардеробу, њу и све остале животне намирнице наши родитељи, уколико се деси да приме лични доходак могу купити по "повољним" цијенама. Све је то квалитетна роба коју можемо да бирамо са чак два бунџа и још мноштва тезги смјештених по улицама, раскрсницама, улазима зграда, парковима... А кад хоћемо да се проведемо као и сви млади свијета, е ту просто не можемо да се одлучимо. Да ли одабрати одмор код куће са друштвом поред телевизора и гледати по десети пут репризу неког јефтиног филма или у најбољу руку слушати најновије чегртаљке на радију или изаћи у неком од масовних кафића гдје нас очекују свађе, залутали меци, дрога...?

Све у свему, чаробан и узбудљив живот очекује нас у овој држави. Због тога је морамо бранити од свих оних који би хтјели да нам је преузму, да уживају у њеним чарима. Она ће нам свима сјутра пружити шансу да наставимо са самоуништавањем, трачарењем, љенчарењем.

Зато, моја генерација, сјутра несесично дај све за своју лијепу отаџбину.

Нада Радуловић IV₄

ГИМНАЗИЈАЛАЦ

ОБЕЋАНА ЗЕМЉА

АКТУЕЛНО

Вјероватно сте чули за град Г. То је један од наших најпознатијих градова. Обећава много и нуди живот у коме нема неизвијесности. За многе управо је он "обећана земља" која им пружа наду у бољи живот. У Г. улазе најпаметнији и најодлучнији. Трагају за срећом коју ће им пружити, убијеђени да ће ту стећи све што им је неопходно за безбрижну будућност. Ја сам један од оних који су изабрали да у њему живе и покушају да вам опишем стање у коме се град налази.

На улаз у град чека се око пола сата. Стражари никоме не дозвољавају да уђе, осим члановима градске владе. Кажу да је наредба стигла "одозго", а да су они само извршитељи који за биједне паре врше ову тешку дужност. Капију могу отворити само онда када се огласи звоно са локалне цркве. Овакве мјере заведене су због погоршаног стања безбједности, како у граду тако и околини.

У граду влада стање опште несигурности. Илегални уласци странаца толико су чести да грађани стрепе за своју сигурност и за сигурност своје имовине. Власт је немоћна да их заштити. У који год квартал да уђем чујем протесте против понашања чланова градске управе. На лицима грађана опртава се страх и боје се да гласно говоре. Шпијуни су свуда око њих. Оно што највише кочи развој града је слаба централна власт и самовоља појединих градских отаца, изузимајући

градоначелника Б.Б. и његовог замјеника Н.Н. који чине све да се то заустави. Стање све више измиче контроли а поношање појединих чланова управе је најблажено речено несхватљиво (част изузетима).

Срео сам омању, старију госпођу од које се ширио јак задах алкохола и желио са њом да поразговарам о актуелном стању у граду. Рекла је да је она нико други него члан градске управе задужен за сектор хемијске индустрије, производњу пестицида, инсектицида и хербицида и да не жели никоме да даје објашњење. Удаљио сам се, оставши у дилеми...

У граду је иначе, строго забрањено пушење и конзумирање алкохола али само грађанима (што је још један вид дискриминације). Поједини градски челници долазе у припитом стању, неспособни да извршавају своје обавезе. У трећем кварту, ухваћена је неколицина пијаних грађана, сви су добили строге казне, а једино је грађанин Д.М. храбро признао кривицу што му је омогућило ублажавајућу пресуду.

Све то утиче на саме становнике који у немогућности да изврше задатке које им постављају напуштају своја радна мјеста и илегално прелазе границу. Неспособна да се обрачуна са нерадницима у сопственим редовима власт све недаће приписује народу и појачаним терором прикрива своје недостатке. Судови раде непрекидно, изричу се оштре казне, али се никакав напредак не уочава. По наређењу замјеника градоначелника Н.Н. цијела једна улица је исељена а становници депортирани из града. Су-

дија Т.Т. (у градској влади задужен за ресор спорт) осудио је 30 грађана на строге казне због избјегавања да учествују на спортским такмичењима. Судија је убијеђен да ће овакве пресуде највише користити донијети самим грађанима и побољшати њихово психо-физичко стање. Међутим, закони су такви, и шта се ту може.

Треба напоменути да два пута годишње град посјећују међународни посматрачи (познатији као људи са ташнама). Тада се понашање власти потпуно измјени. Они који никада у животу нијесу ставили кравату тада је стављају, они који своја радна мјеста ријетко посјећују долазе тачно на вријеме. Међутим, посматрачи дођу и оду, исто тако и кравате и редован долазак на посао.

Ипак, стање је боље него прошле године која је била тежа од свих претходних. Незадовољни стањем у коме су се налазили, без основних средстава за рад, одлучили су да се штрајком изборе за своја права. Придружили су им се и грађани три сусједна града. Власт их је оптужила да су контрареволуционари, анархисти, агенти страних обавјештајних служби и ко зна шта још, али је била немоћна да било шта учини. Тада су изабрали стари, опробани метод - уношење нејединства у штрајкачке редове. Разни шпијуни, удворице и плаћеници агитовали су против штрајка говорећи о његовој бесмислености. Под притиском споља и изнутра, увјерени у долазак бољих дана вратили су се на своја радна мјеста. Тада се десило нешто што их је потпуно разочарало. Она иста власт која их је убијеђивала у некорисност штрајка, ступила је у штрајк, тврдећи да је слабо плаћена за бригу о грађанима и за услуге које им пружа. Ту народ није могао ништа да учини. Борба је унапријед била изгубљена. Остало им је једино да се чуде и чекају нека срећнија времена.

На крају, морамо се запитати да ли је ово заиста "обећана земља" у коју смо вјеровали. Можда би требала да буде, али ипак, није. Чијом кривицом, није ми јасно, али град Г, као елитни, заслужује много боље.

Д.Ж.

ЦРНЕ ГОРЕ - НИКШИЋ '95.

ЗАВИДАН ЕСТЕТСКИ НИВО

Фестивал појачао квалитет монодраме као специфичног жанра, указавши на њен ауентичног враћања суштини позоришта, аутору и глумцу и директној комуникацији са публиком, саопштио жири.

Од 18. до 22. априла ове године у нашем граду је одржан Први фестивал монодраме Црне Горе. Није потребно посебно акцентovati значај овог фестивала ако се има у виду чињеница да се ова најмања позоришна форма, у последње вријеме често поставља у Црној Гори. Наиме, услед израженог недостатка адекватног сценског простора, који је предуслов озбиљнијем и квалитетнијем позоришном раду, монодрамом се покушава надомјестити празнина у позоришном животу и повратити његов дух. Како је Никшић град са богатом позоришном традицијом и одавом позоришном публиком, неопходно је овом приликом осврнути се на историјат позоришта у Никшићу.

Почетком 1884. године основано је Позоришно друштво као секција Друштва никшићке читаонице, које је убрзо приказало своју прву представу "Слободарка" Манојла Ђорђевића - Призренца. Оснивањем "Захумља" 28. септембра 1898. гаси се рад Позоришног друштва, а Драмска секција "Захумља" преузима његову улогу и изводи низ представа. Године 1925. подиже се дом Занатлијско-радничког удружења, са модерном

позоришном салом (430 сједишта у партеру, галерији и ложама). Дом је свечано отворен премијерним извођењем драме "Максим Црнојевић" Лазе Костића. Градско позориште почиње свој рад представом "Ноћ таме" Лава Н.Толстоја 1927. године и континуирано, с великим успјехом ради до 1938.

Након Другог свјетског рата, 1949. основано је Народно позориште у Никшићу. Ангажовањем истакнутих позоришних протагониста и значајним промјенама у репертоарском клишеу, нарочито у периоду од 1953. до 1956. године, ово позориште досеже значајан умјетнички ниво и стиче афирмацију на југословенском простору. Треба истаћи гостовања најминентнијих југословенских позоришних умјетника као што су: Вјекослав Афрић, Љубиша Јовановић, Миливоје Живановић, Раша Плаовић, Оливера Марковић, и др.

Одлуком о реорганизацији професионалних позоришта у Цетињу, Котору, Никшићу и Пљевљима у аматерска или полу професионална Савјета за културу НРЦГ од 23. јануара 1958. створене су нове околности за рад позоришта. Дефинитивна одлука о престанку рада Народног

позоришта донесена је јуна 1965. године.

Престанком рада професионалног позоришта интензивира се рад драмске секције "Захумља". Као побједник на Републичком фестивалу драмских аматера, "Захумље" учествује 1964., 1965., 1966. и 1968. године на Фестивалу драмских аматера Југославије на Хвару.

Континуитет сценско-позоришне умјетности одржава рад Драмског студија Центра за културу, формираног 1980. године. На низу смотри и фестивала Драмски студио добија низ признања са представама: "Чекајући Годоа", "На пучини", "Картотека", "Југо-ноктурно".

Као што је познато тренутно у Никшићу нема озбиљнијег позоришног рада.

У званични програм овогодишњег Фестивала, селектор Слободан Милатовић уврстио је седам монодрама. Овдје ћемо их набројати према редосљеду извођења. То су: "Бизмисмен", у из-

вођењу Воја Кривокапића, "Лет над југовином" и Станко Богојевић, "Посланице" са Гојком Бурзановићем, "Сол сарфати" у извођењу Жаклине Оштир, "Житије Мрђена Несретниковића" у интерпретацији Момира Газиводе, "Знакови поред пута" и Драгица Томас и "Прва брачна ноћ" у извођењу Милутина-Миме Караџића.

Садржај Фестивала је употпуњен изложбом фотографија и плаката "Позориште у Никшићу", као и серијом занимљивих сесија под заједничким називом "Тачно у подне". Треба рећи да је комплетан програм Фестивала сниман и истовремено емитован путем интерне телевизије у свим просторима "Захумља".

Жири у саставу: Оливера Марковић, предсједник, проф. др Ненад Вуковић и Нико Мартиновић имао је доиста сложен задатак. У свом саопштењу, оцијенио је "да је Фестивал био на завидном естетском нивоу, да су извођачи показали велики професионализам и студиозност у глумачким креацијама". Запажено је да је Фестивал указао на "пут аутентичног враћања суштини позоришта, аутору и глумцу и директној комуникацији са публиком". Посебно је наглашена "умјетничка вриједност текстова и њихова стилско-мотивска разноврсност".

На крају је једногласно одлучено да прву награду "Захумље" (за најбољу монодраму) добије Станко Богојевић за ЛЕТ НАД ЈУГОВИНОМ, по мотивима Едварда Олбија; "за висок степен стваралачке инвентивности показане у симболично-метафоричном транспоновању Олбијевих етичко-егзистенцијалних виђења човјекове судбине на нашу стварност, за глумачку креативност и укупну сценску реализацију".

Такође једногласно је одлучено да награду за сценски говор "Вељко Мандић" добије Момир Газиводе за интерпретацију текста ЖИТИЈЕ МРЂЕНА НЕСРЕТНИКОВИЋА Петра II Пе-

тровића Његоша; "за суптилној експозицији дикцијских могућности и за глумачко понирање у психологију лика преко специ-

СОЛ САРФАТИ Александра Поповића".

Једнодушно је на крају прихваћен приједлог да се ис-

ВЕЉКО МАНДИЋ

Награда за сценски говор на Првом фестивалу монодраме Црне Горе носи име једног од најуниверзалнијих југословенских драмских умјетника: глумца, писца позоришних комада, режисера, организатора Вељка Мандића.

Вељко Мандић је један од ријетких глумаца који је успио да побједи позоришну ефемерност. У позоришту је остварио преко 90 улога, а за своје позоришне креације добио је двије Тринаестојулске награде: 1965. за улогу Ујка Вање у истоименој Чеховљевој драми, а 1970. године за тумачење лика Теодосија Мркојевића у Његошевем "Лажном цару Шћепану Малом".

Са најпознатијим редитељима од Веља Стојановића и Вељка Булајића до Здравка Велимировића, Живојина Павловића и Сергеја Бондарчука остварио је изванредне улоге на филму. Играјући у око 90 филмова, сјајним интерпретацијама ушао је у сам врх југословенског глумишта и био награђен највећим филмским признањима. За улогу у филму "Врхови Зеленгоре" добио је ЗЛАТНУ АРЕНУ у Пули 1976. године, а на глумачким сусретима у Нишу 1974. године за улогу Кара Заима у филму "Дервиш и смрт" припала му је награда за најбољу мушку улогу.

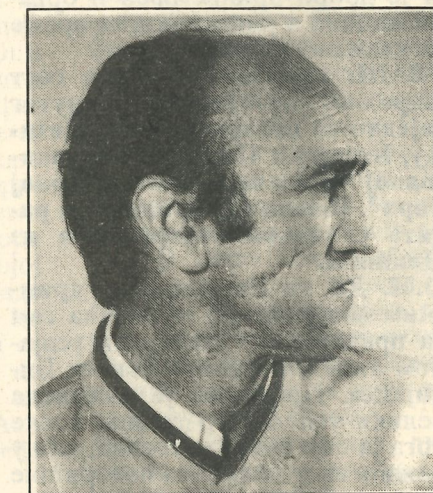
Из његовог пера изашло је дванаестак позоришних

фичног архаичног говора наших дијалекатских зона".

Жири је одао специјално признање младој глумици Жаклини Оштир "за сугестивну глумачку креацију у монодрами

комада, односно комедија: "Снаха је допутовала", "Мој зет директор", "Истини слично", "Море до кољена", "Бивојачка кула", "На петом боју", и друге. Са комедијом "Снаха је допутовала", која је праизведбу доживјела у Титограду 1956. године Мандић је доживио велику популарност. Ова представа је била постављена на многим сценама широм Југославије.

На округлом столу, чија је тема био портрет Вељка Мандића, а на којем су учествовали Благога Ераковић, Гојко Кастратовић, проф.

др Слободан Вујачић, Драган Гарић, и други предложено је да једна улица у граду носи име овог великог драмског умјетника. А глумци, заиста, одлазе брже из живота него са сцене.

траје у интенцији организатора да Фестивал прерасте у традиционалну културну манифестацију југословенског односно међународног карактера.

А.М.

МИ ИМАМО ВЕЛИКИ ФИЛМСКИ ПОТЕНЦИЈАЛ

ГИМН: Госпођо Марковић, након више од 30 година поново сте у Никшићу. Како се сада осећате?

О.М. Кад помислим да је то стварно било пре 30 година сва се најемим, а с друге стране ми се чини као да сам јуче била. Остало је нешто и од те присности и топлине коју је имао овај град и заиста се лепо осећам. Онда је то било време кад је у Никшићу интензивно радило позориште са великим уметницима. Имам утисак да је са овим Фестивалом, који је добро припремљен и организационо и уметнички, то време на неки начин оживело.

ГИМН: Ви сте тада били гост Народног позоришта, укинутог заједно са позориштима у Цетињу, Котору и Пљевљима у такозваној "сјечи позоришта у Црној Гори". Имали сте прилику да радите са неким ствараоцима из Никшића.

О.М. Да, са Београдским драмским позориштем гостовала сам са представом "Мачка на усијаном лименом крову" Тенеси Вилијамса. Представа је доживела велики успех. Пар година после тога ја сам опет гостовала, али у режији свог колеге са позоришне Академије из студентских дана, Николе Вавића. Била је то представа "Аутобуска станица" у којој сам играла улогу коју је на филму остварила Мерилин Монро. Наравно, то је била представа са црногорским глумцима, ја сам само била гост у тој улози. Е, сад ја нисам овде као извођач, већ посматрач. То ваљда иде с годинама и временом које пролази, но то ми није мање задовољство.

ГИМН: Први фестивал монодраме Црне Горе и монодрама као најмања позоришна форма. Многи јој оспоравају право да се уоп-

ште може сврстати у позоришну умјетност.

О.М. Па, знате, у овом тренутку кад у Црној Гори нема позоришне зграде, то је једна форма добродошла глумцима. Зашто да не! Ако се ради о добром аутору и јакој глумачкој индивидуи, и те како се може надомјестити представа са глумачким ансамблом, декором, дакле, позоришни спектакл. Таквих случајева је било на овој смотри и мислим да је то врло добро. Ова камерна сала у којој се одигравају монодраме је душу дала за ту врсту позоришта. Глумац је толико близу публици да може најинтимније да исприча своју сценску причу. Док сам гледала и ја сам пожелела тако неки пут неку драму да изведем. Згодна је. Мислим да овај позоришни вид има смисла, и те како има смисла и добро је што је овај Фестивал установљен. Поред тога, Никшић има публику која је сјајна.

ГИМН: Како оцјењујете квалитет онога што сте, као председник жирија, видјели?

О.М. Ја сам пријатно изненађена и задовољна умјетничким нивоом представа. Како је Фестивал одмицао ишло се узлазном путањом. Извођачи, глумци су, са професионалне и уметничке стране, добро припремљени. Како је почело, мислим да ће ово израсти у једну врло лепу и квалитетну манифестацију и да ће имати велики значај.

ГИМН: Фестивал је обогаћен занимљивим пратећим програмом. Разговори, трибине, портрети драмских умјетника под заједничким су симболичним називом "Тачно у подне". Ту је изложба са темом "Позориште у Никшићу".

О.М. Видите, ти пратећи програ-

ми су значајан део овог Фестивала. То што се дешава у подне у клубу, те дискусије о позоришту, о личностима, као и та изложба из позоришне традиције града, као и фотографија великог црногорског глумца Вељка Мандића је оно што је потребно и корисно.

ГИМН: Црна Гора са познатих разлога већ пар година није направила филм ни тв серију. Сада Живко Николић снима "Оригинале" по тексту Драгана Копривице. У Србији је ситуација ипак, посве другачија и са позориштем и филмом. Чему је Ваш ангажман био окренут у посљедње вријеме?

О.М. Све мање и мање радим у позоришту, просто се осећам уморном. Зато на филму радим интензивно. Неких два и по месеца, са својим сином, Гораном Марковићем, радила сам филм "Урнебесна трагедија", по тексту Душана Ковачевића. Тај филм се снима у Бугарској, у француско-бугарској копродукцији. Као што вам је познато, код нас има врло мало пара за снимање филмова. Но, све су били глумци са простора Југославије, па и неки који не живе у њој. Једну од главних улога играо је Раде Шербеџија. Затим су ту били: Воја Брајовић, Драган Николић, Бора Стјепановић, те Богдан Диклић, Весна Тривалић, Соња Савић, Бата Стојковић, дакле, врло добра глумачка екипа. Пред крај филма искрсли су неки проблеми, наине, нестало је пара. Ипак, мислим да ће то бити добар филм. У међувремену сам са Весном Тривалић снимала једну значајну сцену у филму грчког редитеља Арнеполопуса, који је радио филм "Повратак Одисеја" са Харви Кејтелом. Снимали смо

пре 20-ак дана. Имали смо ту част да се упознамо и играмо са Кејтелом и то је био леп доживљај. Што се тиче телевизије, ту видите, снимам и даље. Остало је да се уради још пар епизода "Отворених врата" и онда се та серија завршава. Око 20. маја почињем поново да играм у "Срећним људима". Ето, тако радим још увек доста и никако да кренем у праву мировину, мада сам већ пет година у пензији.

ГИМН: Као глумац са 40-годишњим искуством како оцјењујете положај југословенског филма данас и да ли видите његову перспективу?

О.М. Ми имамо велики филмски потенцијал и утолико је тежа ова ситуација, јер имамо са једне стране добре редитеље, нарочито младе, а немамо услова да се снимају филмови. Нема средстава да сваки од тих редитеља сниме бар један филм годишње. Споменула бих само Мишу Радивојевића, Драгана Кресоју и др. затим, режисере из прашке школе који праве филмове широм света. Ту је Паскаљевић који је сад радио филм са Американцима, наравно Кустурица, Марковић. Но, они су те филмове радили захваљујући страним средствима, јер их код нас не би добили. То је жалосно, али шта можемо да радимо. С тим у вези, сматрам велики парадоксом и уопште смешним све те манифе-

стације на којима се додељују толике награде, као што је Кристална призма као неки наш Оскар. Ја сам члан Академије филмске уметности и наука и уопште нисам гласала зато што сматрам да је то апсурд. Они направе више призма него што се сниме филмова. Треба прекинути на годину-две, рећи нема услова да се снима. Кад будемо имали услове да снимимо приличан број филмова онда ћемо организовати и фестивале. Мора се прекинути са праксом по којој имамо више фестивала и награда него филмова. И друштво ће мало другачије да реагује, да се замисли кад види да нема ни призма, ни нишких сусрета, ни херцегновског фестивала. Ако све то организујемо онда неће нико ништа да учини.

ГИМН: Боро Стјепановић, води глумачку групу на Цетињу.

О.М. Да, та школа ће много добити са њим. Још чујем да је тамо и Миња Дедић. Он је врло добар и педагог и образован човек. Студенти ће моћи много да науче од њега.

ГИМН: Однос европског и америчког филма је увијек био у фокусу интересовања. Познато је да се европски филм сматра умјетничким док амерички правне комерцијалне филмове. Ипак, Холивуд је етаблирао један систем вриједности у кинематогра-

фији и у том систему амерички филм доминира.

О.М. Ја сам велики заљубљеник филма и пратим, као што видим да и ви пратите, сва збивања везана за филм. Та награда Оскар је врло значајна за цео свет. Мене је обрадовало што је ове године добио Михалков и онај његов сјајан филм. Пре свега стога што нисам веровала да се може допасти Американцима и да ће га наградити. А, са друге стране све се то умногоме комерцијализовало. Видим да људи који су били присутни тамо негодују што је Том Хенкс други пут узастопце добио Оскара. У посљедње време кажу да је у Америци довољно да играш неку хендикепирану личност и да то изазове пажњу. Ове године у конкуренцији за Оскара било је пет што женских, што мушких улога које су биле креације хендикепираних ликова. Но, без обзира на све ја сматрам да су Американци увек они који воде главну реч о филму у свету. Док, европски филм је, по мом мишљењу, у великој кризи. Што је за нас посебно интересантно и што могу са сигурношћу да тврдим, је то да су данас у свету, а о томе је било речи на берлинском фестивалу, очи упрте у југословенски филм, односно у југословенске ауторе. Ја верујем да ће ове године Кустурица и Паскаљевић бити врло запажени у Кану. Горан ће можда успети да филм заврши до фестивала у Венецији. Велико интересовање влада за југословенски филм, можда и са разлога што је наша земља због политичке ситуације, у живи.

ГИМН: Да се вратимо позоришту. Да ли се слажете са оцјеном да један глумац не може бити велики уколико се није доказао на позоришној сцени.

О.М. Једна глумачка личност, ако се није испробала на даскама и ако није одиграла један број значајних улога, то није комплетна глумачка личност. Ви у Америци имате великих филмских звезда које су филмски старови. Али код нас не постоји положај филмског старца, зато код нас глумац мора да се докаже у позоришту, а тек онда евентуално на филму. На филму, мање више ако си код доброг редитеља можеш и да одиграш нешто. На позорници пак, ти ако ниси прави глумац, ти уопште не можеш да опстанеш на сцени.

Разговарао:
Андро Мартиновић

ЦРНА ПТИЦА

Долећје из ноћне ѿмине
велика црна ѿптица, СМРТ

Свуда наоколо лешеви
куће горе, одјекују мене
само магла, дим и рушевине
осѿадоше у овом авеѿињском
граду

Долећје из ноћне ѿмине
велика црна ѿптица, СТРАХ

Од живоѿа, од смрѿи
кружи изнад земље оглодане
изгрицкане са свих сѿрана
од великог злог глодара

Долећје црна ѿптица
и својим крвавим кљуном
сѿаде разбијати главе
и вадити очи сваком
ко јој на ѿуѿи сѿане, и нестѿане

Долећје из ноћне ѿмине
велика црна ѿптица, МРАК

Хладан и ѿиш
својим огромним крилима
ѿоклопи сунце
и укрза му слободне сајј
долећје велика црна ѿптица
и донесе срећу крај.

Мијушковић Миланка I₇

Пробуди се и погледај
сву ту гомилу безбројних
ствари око себе. Зар је то све
што си желио? Је ли то оно о

Немамо више времена,
ни снаге,
ни воље
да чекамо и да се
надамо.

Све долази и ѿролази.
И ми ћемо!
Као иѿио ѿрођу часови ѿуђе,
као иѿио се радост ѿсѿоѿи,
и ми ћемо нестѿаѿи!

Моје срце већ слуѿи олују...
Али жао ми је иѿио ће ѿослије
мене

осѿаѿи само ѿар ријечи
у знак сјећања!

Ана Ковач II₁

чему си сањао, оно чему си
се надао? Мислиш да ће се

ЗАШТО ТАКО УМОРНО СТОЈИШ (ИЗАБЕРИ СТРАНУ)

промијенити само од себе?

Е, па неће, уморни
господине. Неће!

... Ако желиш да дође
до неког другог мјеста, мо-
раш прокопати тунел кроз
ту проклету планину. Ако то
не урадиш, остаћеш у том
мјесту у ком си сада.

Зашто онда тако

НЕ ТРАЖИ МЕ

Док ѿоглед ујорно гзуши магла сива,
И ѿуди ко сјене ѿромичу у ѿмуши,
Неке чудне снове моја душа снива
Тајансѿивена ѿуђа скрила се у души.

Ноћас само ѿражим неког да ме воли,
Да ѿокуша ѿуђу ѿубави да збрише,
Ноћас хођу да заборавим да ѿе волим
А знам да ћу ѿе сјуѿра вољетѿи још
више.

Тумарам ѿусѿим улицама града
Будим усѿомене иѿио ми много значе
Ни гђе, ни с ким си не знам више
драђа
Сам сам са варљивим небом које ѿлаче

пуди как ме виде мисле да сам срећан
А ја сам, ко осмјех на уснама ѿвојим,
Тајансѿивено-чежњив, нестѿиван и
сјеѿан,
Знам само за ѿуђу, од среће се бојим.

Зашто немој да ме ѿражиш кад
осѿанеш сама
Неку чудну ѿуђу моја душа крије
И не дирај рану иѿио боли у нама
Јер она још увијек зарасѿала није.

Радоје Мијушковић, III₇

уморно стојиш?

Изгледа да си заборавио много од онога што смо научили. Зар желиш да будеш као онај што је јуче ушао у биоскоп са рукама препуним чоколаде, сокова и

других "тренутних уништи-
вача досаде"? Не вјерујем да
желиш бити као онај што је
сво вријеме јео, смијао се,
шеткао испред платна...

Сјети се, некад давно
учили смо умјетност живље-
ња. Ти си онај који зна да
живи и који зна заплакати,
који зна слушати и разумјети
мекани глас вјетра. Уморни
господине, ти не можеш би-
ти као онај "главоња" који је
у реду испред тебе упорно
покушавао да буде духовит.
Ти не смијеш бити као он!

Не остављај ме. Зар се
не сјећаш да смо заједно учи-
ли ослушкивати тишину у
биоскопима и да смо научи-
ли разумјети умјетност? Не
смијеш ме оставити.

Не вјерујем да си за-
боравио ко је Раде Шербе-
ѿија и да нијеси схватио да је
овај филм "Прије кише" јед-
но од средстава за прокопа-
вање оне наше планине мра-
ка и кратковидости.

И знам да си по изла-
ску из биоскопа видио да на
плакату пише ИЗАБЕРИ
СТРАНУ. Па изабери стра-
ну, уморни господине. Одлу-
чи се већ једном. Изабери
хоћеш ли сјутра отићи поно-
во у биоскоп, сјести поред
оног истог "главоње" и сми-
јати се његовим шалама, или
желиш са мном да прокопа-
мо ту проклету планину. Ја
ћу те чекати.

Питаш се због чега ти
ово пишем, кад све већ
знаш?

Због тога што још
увијек тако уморно стојиш.

Милена Перовић III₄

ИНТЕРВЈУ

Разговарали смо са дирекѿором једне елиѿне школе

Г - Професоре или директоре,
прошле године сте обиљежили
80-то годишњицу постојања ва-
ше школе. Да ли се молим Вас
нешто промијенило за протеклих
годину дана?

Д - Зовите ме професоре, јер ја
сам за ученике професор, док
сам за професоре директор. А да
ли се нешто промијенило за ову го-
дину дана, није ништа! Ама баш
ништа. И ове зиме смо се смр-
навали у учионицама и гријали се
на оно мало шкртог сунца кад га
је било. Професори су и даље без
плата, а ѿаци мосовно бјеже из
школе. Међутим, и поред свих
ових проблема, успјели смо да
очувамо реноме наше школе као
елитне. А то показује и податак
да смо прошле године били међу
прве четири средње школе у
граду.

Г - Када сте поменули гријање,
шта је узрок толиких проблема
са њим и реците нам нешто о ус-
ловима у којима раде ѿаци и про-
фесори.

Д - Главни проблем са гријањем
је што нам одговорни из "Југопе-
трола најчешће испоруче воду
умјесто мазута. А сем тога вели-
ки број стакала на учионицама
поломише хулигани и да их тако
назовем уличари. Ту су још и ове
неправедне санкѿије које спре-
чавају нашу несврстану браћу да
нам пошаљу драгоцјени мазут.
Што се тиче стања у којем ра-
димо, о томе се доста причало,
али ево поновићу још једном.
Знаете да је наша "стара дама"
(мисли се на нашу школу) због
својих година практично у фази
распадања. И потпуно је неу-
словна за било какав рад.
Немамо довољно простора ни за
књиге из библиотеке. Колега
библиотекар просто не зна шта
ће са њима. А прилаз школи је
већ прича за себе. Зими, то је
права мочвара, а лети пустиња
(прим. аутора - школа би онд
требала да буде као нека оаза?)
Затим, ѿаци су принуђени да

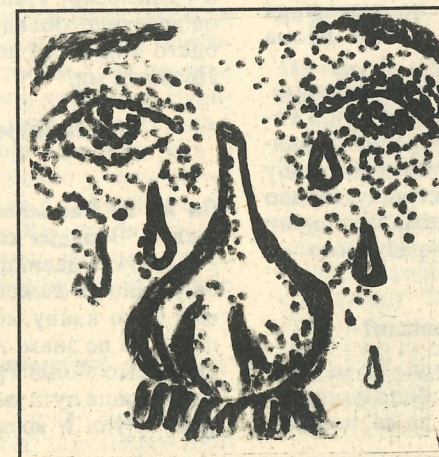
велике одморе дијеле са на-
сртљивим домаћим животињама
из околине. Такође велики про-
блем представљају и ученици
околних школа који привучени
ученицама наше школе по читав
дан висе по ходницима и на улазу
школе и тако ометају наставу.

Г - Мислите ли професоре да ће
"нова зграда" ријешити ове про-
блеме и када очекујете заврше-
так радова на њој?

Д - Мислим да хоће. То је једна
модерна зграда која је исто тако
модерно опремљена. Имаће ас-
фалтиран прилаз, а што се тиче
околних домаћих животиња ог-
радом ће бити одвојене и зашти-
ћене од ученика. Мислим да ни
ученици других школа неће више
правити проблеме. Ваљда нико
од њих није толико луд да иде до
Растока да би очијукао са учени-
цама наше школе. А послови на
згради изузетно брзо напредују,
највише захваљујући разумијева-
њу наше Владе за проблеме у
којима се нашло образовање.
Стога није претјерано очекивати
завршетак радова око 2001. годи-
не.

Г - Реците нам нешто о односу
ђака и професора према школи и
о њиховом међусобном односу.

Д - Њихов међусобни однос је на
"завидном" нивоу, а најјача спо-
на између њих је оцјена. А коли-
ко је јака та спона зависи најви-
ше од величине оцјене. Њихов

однос према школи није онакав
какав заслужује једна елитна
школа као што је наша.

Код ѿака је примјјењено да мно-
го бјеже, а када им фали нека
ситница (прим аутора - као на
примјер књиге) они су у стању и
да штрајкују. Чак су се једном
приликом дрзнули и да ме изви-
жде! Али, да би се ѿаци попра-
вили морао бих натјерати профе-
соре да буду "мало" ревноснији.

Г - Када помињете штрајк, си-
гурно мислите на онај прошле
године када није било књига.
Али одмах послѿије њих сте ви-
ступили у штрајк. Како то?

Д - Па добро, нико није савршен.
Ђаци нијесу имали књига, а ми
нијесмо имали пара, па видите
коме је било теже. Сем тога они
могу доћи код мене увијек да се
пожале и да затраже помоћ. А
коме ја да се жалим? Можда ми-
нистру ха... ха... ха.

Г - Недавно сте на изјавили да у
школи дјелују поједине секте.
Реците нам нешто више о томе.

Д - Заиста је тачно да у школи
постоје многобројне секте као
што су харе кришна, сатанисти,
Ред сунчевог храма, итд., итд.
Према незваничним подацима
сазнајемо да се овдје оснива и
огранак секте Аум шинриѿо. И
могу слободно рећи да ѿаци са
свима њима остварују изузетно
плодне контакте. Сарађују на
свим пољима, како на култур-
ном, тако и на пословном плану.

Г - Шта бисте имали додати за
крај?

Д - Па, желио бих да се захвалим
никшиѿкој привреди која је уви-
јек помагала све наше акѿије.
Посебно бих се желио захвалити
СО Никшиѿ и господину Благоју
Церовићу, Жељезари, на челу са
господином Војом Букановићем,
Пивари и господину Нову Беча-
новићу, затим Електропривреди
Црне Горе и господину Дакови-
ћу, Нибусу и господину Шућуру...

Н.П.

УСРЕТИ СА САВРЕМЕНИЦИМА: ХАРОЛД БЛУМ

ОД КЊИЖЕВНОСТИ НЕ ПОСТАЈЕМО БОЉИ

"Да сам 45 година млађи и да сада завршам студије, мене не би примили на постдипломске студије због мојих ставова о књижевности... А да сам 40 година млађи и да сам тек сад добио доктората са Јела, као што сам добио ујрије 40 година, и да сада изражим јосао не бих га могао нигде наћи", каже у ексклузивном разговору са "Политику" један од најзначајних литерарних сиваралаца у данашњој Америци.

Специјално за Политику"
Њујорк, априла

Недавно објављена књига Харолда Блума "Западни канон" изазвала је велику пажњу у свијету и код нас. То је био повод да замолимо госпођу Мирјану Мандић-Мандић, која управо преводи ту књигу на наш јик, да за "Политику" разговара са Блумом и представи једну од најзначајнијих и најинтересантнијих литерарних фигура у данашњој Америци.

Господине Блум, присуствовала сам Вашем предавању у Њујоршком универзитету и највише ме је инпресионарала Ваша љубав према књижевности. Како је то очело?

Ех, одрастао сам у једној старој јидиш породици у Источном Бронксу. Родио сам се 1930. године и већ у својој или 4. години читао сам Библију и јидиш поезију. Пре тога што сам кренуо у основну школу сам научио енглески. Због тога мој енглески изговор до дана данашњег не личи ни на чији на свету.

Многи пута морате нешто да прочитате да бисте памтили?

Да, могу да ишчитавам, али ако ми је заиста стало могу прочитати само једанпут и да запамтим, наравно, читам веома брзо, али понекад не желим да читам брзо, понекад желим да читам веома веома полако.

Никада нисам срео никог са тако добром меморијом. Све се ваљда роди са тим. Када сам имао 7 или 8 година замолио сам сестру да ме одведе у локалну библиотеку и тада сам, природно, почео да читам сву поезију на енглеском језику. Читао сам са силном стршћу. Почео сам са Хартом Крејном и Вилијамом Блејком који су ми да били омиљени песници. Нисам много разумео о чему су причали, али...

Или бисте могли да их оставите јер сте уживали?

То је било више него уживање, драга моја. То је било више од страсти, то је била религија, то је било откровење и то је био читав мој живот. Наравно да се, док сам

био студент Корнел универзитета и касније постдипломац на Јел универзитету, та страст наставила. Због тога сам водио један веома полемичан живот. Затим је наступио период у коме нико није показивао разумевања за мој рад, највише због блесаве грешке коју сам направио сметнувши с ума да нико не разуме добар виц. Али, људи су веома тупави. Људи не разумеју шале. Не разумеју да неко може да се шали и да буде озбиљан истовремено. Зато што не подносим било шта што је садашња критичка мода у енглеском говорном подручју до извесног степена у западном свету, а посебно због одјека моје последње књиге, нападају ме и са левице и са деснице у овој земљи и у Енглеској. Написао сам до сада 21 књигу и мислим да од десетине хиљада приказа на свим језицима најмање 90 одсто није било похвално. То ме уопште не узнемирава. Не смета ми.

Напади и са деснице и са левице

Да ли су Вас много нападали поводом Ваше последње књиге "Западни канон"?

- О да. И са деснице и са левице. Са деснице зато што сам се усудио да кажем да не сматрам да велика литература има било какву моралну основу. Да ли има неку теолошку - то не знам. Али, не мислим да ми од књижевности постајемо бољи грађани или бољи људи. Као што сам рекао више пута сматрам да она подражава све вредности укључујући и вредности људи који су је писали. То је

природа велике литературе, а десно крило у Америци, које чине неоконзервативци, не може да поднесе такав став. Они о томе мисле горе него што ја мислим о Школи мрзитеља. А што се тиче Школе мрзитеља, о њима сам толико причао у књизи да нема смисла ишта да додам.

Какав је њихов утицај на књижевност?

- Као што сам рекао у књизи литерарна критика је (ако ишта вреди а често не вреди ништа) део литературе или не вреди апсолутно ништа. Литерарна критика је постојала много пре било какве академије и постајала после ње. Литерарна критика не игра више неку улогу у академији. То је веома тужно. Када моји најбољи студенти на Јелу дођу и питају ме да ли да наставе постдипломске студије кажем им: "Не. Молим вас немојте. Ако заиста марите за књижевност, не идите на постдипломске студије". То звучи песимистично, али је истинито.

Заиста тако мислите!

- Апсолутно. Ја не знам никога ко чита више књига од мене, или да је прочитао више од мене, или да воли књижевност колико ја или да има бољи увид, али не бих могао наћи посао.

Једно лично питање. Шта мислите о Томасу Ману?

- Мана много волим, често помињем његове књиге. Волео бих да сам о њему више написао. Помисао на Мана ме чини посебно тужним. Чини ми се да сам споменуо негде у књизи, када говорим о Гетеу, да је Ман скоро сасвим нестао. Ретко га читају и ретко о њему мисле у Сједињеним Државама, а он је тако велики писац, велики мајстор ироније, велики приповедач. Прве две књиге "Јосифа и његове браће" су изванредне. У лудом добу у којем живимо од свих квалитета велике књижевности иронија је квалитет који нестаје. Зато да би неко могао да цени иронију он мора умети да чита. Ман је жртва. Нисам сигуран да ће се Ман икад вратити на сцену.

У Вашој књизи "Страх од уплива" говорите о страху писаца од утицаја. Како млади писац може томе да се одупре?

- Читањем.

Како превазићи страх да је све већ речено?

- Ако су довољно јаки они ће превазићи страх. Страх могу превазићи само борбом, потпуним упијањем великих писаца. Ниче је рекао: "Свака душа се мора отворити и борити." Мислим да је то имао у виду. Критичари у Енглеској су веома гневни и љути због појма агона или такмичења о којем пишем у књизи. Али, наш појам естетског потиче од Грка. А грчко схватање је у бити агонистичко. Велики драматичари су се такмичили један са другим за награде. Пиндар се такмичио са Бакилидом за награде. И као што сам често истицао литерарна критика не почиње са Аристотелом и Платоном. Она почиње са Аристофаном. Зато што Аристофан, који мрзи Еурипида прилично неправедно, а воли Ескила, супротставља их и говори о страху од уплива који Еурипид има у односу на Ескила. Лонгин сасвим исправно у свом спису "О узвишеном" говори да је Платонов агон такмичење са Хомером, и Платоново избацавање Хомера и песника из Државе произилази, по мом мишљењу, сасвим сигурно од страха од уплива. Јер, Хомер има приоритет и он је први.

Ко су, по Вашем мишљењу, водећи амерички писци данас?

- Тешко је одговорити на то питање. Управо смо изгубили изванредног песника Џејмса Мерила, мог доброг при-

јатеља, који је умро у 68. години. То је стравичан шок. Имамо изузетне песнике, али сматрам да је Џон Ешбери најбољи. Имамо и изузетне романописце. Али, ти најбољи као да опадају. Пинчон је више епски писац него романописац у традиционалном смислу. Сматрам да је најинтересантнији писац Филип Рот, иако многи људи не воле његов рад. Он је мој добар пријатељ који ме све више и више изненађује својом инвентивношћу и оригиналношћу. Проблем је у томе, бар га ја тако видим, да нема много Титана око нас. Постигнут је општи висок ниво заната. Мериел је изванредан песник. Ешбери је изванредан. Чарлс Симић је веома добар песник. Никад га нисам срео, али волим много његове песме. Елизабет Бишоп је одлична песникиња. Чини ми се да се нико не може мерити са њом. Затим песници столећа, као што су Валас Стивенс и Харт Крејн. А што се тиче романописаца Фокнер и Фицџералд. Намамо сада никога ко би могао да се са њима мери, никога ко би био тако легендарна фигура као Фокнер или Харт Крејн или Валас Стивенс. Па и када размишљамо о целом свету тешко би било наћи живот песника или писца ко би био тако крупна фигура. А ми не тражимо Шекспира, не тражимо Дантеа. Јасно је да немамо Пруста данас, да немамо Јејтса. Не изгледа да има и живог драмског писца који би био нивоа Пирадела или Бекета.

ХАРОЛД БЛУМ СА НАШОМ САРАДНИЦОМ

Колико Вам је било потребно да напишете "Западни канон"?

- Око две године упорног и непрекидног писања. Ово је кратка књига у поређењу са књигом о Шекспиру. Да се заиста претресе 38 драма и око 120 главних ликова и око 600 до 700 важних карактера, потребна је енциклопедијска књига од око 900 до 1.000 страница. Мој агент каже да ће таква књига проузроковати одређене тешкоће, јер не желимо да заценимо књигу тако да људи не могу себи да је приуште.

Од свих Ваших књига за коју бисте рекли да Вас најбоље представља?

- Постоји једна објављена пре "Западног канона" под називом "Америчка религија" коју је мало људи разумело. Она говори о томе како Америка инсистира да је хришћанска земља а ја не мислим уопште да је хришћанска земља. Мислим да је то најоригиналнија књига коју сам написао а с обзиром на то да ја уздижем оригиналност, њу бих издвојио. После књиге "Страх од уплива" објавио сам књигу "Мапа погрешног читања" која се не чита лако, али је ја највише волим. Тужан сам због својих књига јер су оне као љуске лука. Оне нису суштина. Срж је недокучива и неухватљива. Оне су љуштуре. Одувек сам осећао да више припадам оралној традицији.

Мирјана Калезић-Мандић
Политика

И БОЈА И ЗВУК, СВЕ ЈЕ САМО ЈА

Било је топло предвечерје на аутопуту. Сунце је залазило и доље у граду почеле су се галити свјетилке. Све је личило на црнобијелу фотографију. И град који се буди очекујући млазак ноћи и сива цеста што лелуја пред очима и твоје мисли остављене. У ваздуху лебди аурис марта и носи тугу пројектих година. Ми идемо само право и ћутимо о мислима што нам вре у мозгу. Сунце ће ускоро савише нестати и ми ћемо се наћи у едену мору мрака, док у даљини град блиста. Чујем га очима и пу-ујем кроз његову свјетлост. Све је уопште сјеку у ваздуху и људи што гледају свој животни простор. Али, превише ме убија тај сјај, зато прелијећем неоне и враћам се на аутопут. Бљештава свијетла фарова за трен обасјавају наша суровна лица, која иду напријед уна-ажена прошлосту! Неумитне се-унде нас нијесу чекале, већ су се глејеле немилосрдно, остављајући нас саме пред вратима среће. Направо, све је то једна велика есигурна игра у којој се покуша-амо наћи. И све је налик излазу из тежине, који лелујава лебди испред ојих затегнутих живаца, но ипак не-стаје кад сам му најближи. А тежина је дуга и широка и не може се срушити ни сва свјетлост ками-на на овом бесконачном аутопу-у. Само звукови што пролазе кроз уши знају сиве облаке наших морних глава. А километри цесте лове усављујући моје узбуркане мисли. Сан долази лагано попут јетра љубљујући нас у овом малом, есигурном скровишту. Све је мирно и складно, управо као мења која сасвим мирно жваће још један сан. Наше су очи биле плакане а душе скрушене, ал у свим дугим тренуцима утрнућа, није је остало без суза.

У својој наготи стоји над свјетовима и учи се од космоса смирењу. Сада дубински наглавамо живот, без емоција и сјећања, без надања и предрасуда. Покушавамо избрисати и радост и тугу и све лажи што те-аваде у овом људском царству бесмисла и самоће. И док путујемо кроз овог густо црнито ноћи, на-

лик сам звијезди што плута свемиром и тражи своје јато! Људи су остали далеко иза нас са својим сложеним и "бескорисним" лукавствима. Само блиједи мјесец је сад у мени, куца у грудима мјесто срца и тече као крв. Знаш да је и у теби, јер смо исти. За њим путујеш и њему се надаш, са њим поткопа-ваш тугу у најдубљи дно душе и сна. Она вришти и јеча и жељела би ван, али много тога се раније сломило да би се узбуркана пучина једноставно могла смирити. Глава је "чиста" и "празна", душа пуна и упрљана. Ти и јеси и нијеси на овој међу свјетова. И лијево и десно, и горе и доље само си ти. И боја и звук, све је само ја. Испитивати и црно и бијело, и мржњу и љубав, па се враћати свјетлости наново. Али, сад у овом непоновљивом трену универзума, кога никако не могу схватити, гдје кренути а уз то сачувати вријеме? Ноћи, гледаш дуплог човјека ког твоја тишина ужасно дави. Сад су ми људи тако очајно потребни, јер без њих сјенка смрти много страшно рањава.

И како километри одмичу то се све више тријумфални одлазак из града претвара у бјекство разломљеног ума. У мислима ми је њихов весели говор и безбрижни гласови, слатка причања о ничему и окованост која весели. Слика дети са једног човјека на другом, од погледа до погледа. Благодетно стадо малих и затворених наспурот ноћи у чији сусрет "ја" и "ти" идемо. Мрачне сјенке ми чак понекад дошапну да си и ти дио њих. Али, шта ја ту могу... Мучим се самим собом, убијам се и преклињем самог себе да престанем. Тегобна је ова борба и много ми смета чак и ваздух. Све је грдно и сивкасто кад се давиш. Штета је што то раздрагани март не чује. Природа је и дивна и савршена само не за мене. Гдје сте сада пуне ливаде да ме смирите у плаветнилу цвијећа као некад? И оне су пошле за мартом, пијанећи се сјајом прољећне радости,

Мочвара и блато плаве једну главу што пропада. Кроз муљ се лагано пробијају крокодили који посигурно знају свој циљ. "Мрзим вас, сад вас мрзим, све вас мрзим". А себе највише, себе који је у једном тренутку замрзнутих озјећаја био над свјетовима, себе кога ти исти свјетови беспощедно ломе. Створио се и уништио. Цијелу ноћ се борило хиљаду мисли и рвало се стотину осјећаја, за које ни сад не знам чије су стварно били ил разума ил потиснуте психе...

Уобичајено свитање зоре, преко планина раширених на истоку, прекинуло је двобој не рјешавајући ништа посигурно. У мени неко мало тужно сјећање жубори, као остатак протекле ноћи, кад сам био и креатор и рушилац. Источно Сунце пажљиво сија, пази да ме не повриједи и њежно ме учи да сам само човјек. Оно је блиставо и благо као дјечији сан. Бол је прегажен самим болом, побједио је себе изнутра. Још је у мени његов мирис и још га осјећам на прстима али он више нема снаге. Преобразио се у сладуњав укус сузе која тихо поткопава и најтврђи камен и скида најтежу узду. У неком прећутном пристајању на живот, па ма какав он био, на прихваћању његове осипности и трошности као само једног дијела свог бића, можда лежи и излаз из бесмисла. Будућност је несигурна и лепршава као магла, а цесте су дуге и много их је. Моје буђење је чило и њежно као срна и носи толико чудесности да га радо прихватам у овом тренутку. Као на филму, догађаји лете напријед, као већ виђено, као нешто чему биће стално у животу тежи и повремено успијева у том. Из оног безглавог бола слијепог у свом урлању, родило се осјећање тако необично и ново, да надилази и мене сама. Тешко је пробијати се кроз снијег и лед, али су први кораци већ учињени. А на источном небу умилно Сунце и даље плови.

Боро Перовић IV,

ЗНАМ ТЕ

*Знам те јушко, кад си ишћило љ
била
Одало си ми се селу без гаћа
Осим себе данас немаш никог
Иако смо били као браћа.*

*Знам те чоче, били смо ми ћеца
А ни сада нијесмо ирестјари
Све ћу знаиш, али једно нећу
Бе се иако грдно исфукари?*

*Па те данас иза леђа иљују
У камен ти зашћуцају име
Данас мислиш да си стварно неко
А још јуче си вукло за виме.*

*Видиш мрчо до чега си дошо
За љеме си иосћо брука ирава
Од иогансћива сав си бре најћеко
Надуо се ко сћевона крава.*

*До јуче си најасало овце
Са десет си још сисало илаца
Да би зашћим одма иреко ноћи
Посћио "ирави" инћелекћиуалаца*

*Знам те људска бруко сваколика
Ићешко кући ће те људи виде
Док су живи казиваће иућ њих
Мораће од ићебе да се сћиде.*

Александар Лековић

ИЗГУБЉЕНА СТРАНИЦА МОГ ДНЕВНИКА (ШИБИЦАР МУМИЈА)

М ој драги ортак звани Шибицар Мумија, што у мом слободном преводу значи досадна пијавица, заљубио се. Некада цјењен "cool" изгледа није више значајан за овог затресканог кефала. Када се сјетим колико је новца улижио у изграђивању свог стила "Мумија бу himself" дође ми да запјевам народњаке.

Док Мумија Шибицар пали логорске ватре око своје куће од својих рокерица, ја сам почела да се бавим гатањем и бајањем, покушавајући да спасим свог ортака од лудила званог патосирање (заљубљивање). Али, све је узалуд, тешки металац постао је пропали народњак. Ни конзилијум баба гатара га не би спасио. Испод балкона своје љубљене цице-маце пјева пјесме у стилу "Опојни су зумбули". У почетку нико није реаговао на његово досадно музицирање (јер нијесу ни били код куће) да би негдје при крају своје љубавне авантуре Мумија попио канту устајале воде (десет пута се на над купео). Који блам.

Прилично поражен Мумија је запао у кризу, чије су последице: жеља да прво пререже вене, попије шаку таблета и да се на крају објеси, и да тако постане троструки самоубица. Наравно, то су били пусти снови, јер ово је ипак било његово прво разочарење, а ја пред њим видим дугу и успјешну каријеру у брзом освајању златних корпи.

Иначе, мумија је поново постао онај стари фан доброг rock end roll-а, али искрено говорећи био ми је занимљивији када је пјевао "Нисам твоја играчка". А мумија ко мумија, да се престравиш, али ипак га волим.

Јелена Пековић IV,

ШТА

КАЖУ ПРОФЕСОРИ

Прије него што је професор ушао у кабинет неко из одјељења које је било присутно написао је на табли "професр-мајмун". Професор је видјевши то почео да брише табу и без узбуђења прокоментарисао: "Ко се то усудио поред мог имена да напише своје".

Професор је истјерао са часа једног ученика јер није донио удбеник из физике. На сљедећем часу се то поновило јер ученик није имао приручник. Када је дошао и са удбеником и приручником, професор га је истјерао зато што је био без свеске.

Најзад је ученик имао све што је професор захтијевао. Задовољан што овога пута неће доћи у ситуацију да буде истјеран, он је побједнички раширио своје књиге испред себе. Професор га је, примјетивши то, након краће паузе, упитао: "А имаш ли ураћен домаћи?" Затечен, ученик је рекао да нема. "Е, па онда

изађи напоље", рече му овај.

Познато је да су недавно ученици једног одјељења наше школе присуствовали часовима у припитом стању. Уочи часа хемије осјећао се јак мирис алкохола. На том часу требало је да буде утврђивање лекције учене на претходном, а чија су тема били алкохоли. Када је професорица ушла упитала је шта се то осјећа у учионици. Ученици су одговорили да мирише на задњу лекцију.

Професор је прозивао ученике једног одјељења. Када је дошао до једног који није био спреман, ученик га је замолио да га тај час не пита јер је, наводно, оперисао синусе. Професор је био непопустив: "Немој ти мени те синусе и косинусе" и дао му јединицу.

Професори физичког васпитања у нашој школи су заиста, како то они кажу "широке руке". Поред све "толерантности" и "разумијевања" за проблеме ученика, они ипак понекад нијесу у стању да изађу у сусрет ученицима. Наиме, један од њих се правдао ученицима што не може да им допусти да оду са часа ријечима: "Слушајте, не могу вас пустити, јер сте у заостатку с градивом".

На часу историје, професор је почео изненада да прозива ученике, што је изазвало општу узбуну у одјељењу. Једног ученика прозвао је рекавши му: "Дизи!" Збуњен, ученик је упитао: "Шта да дигнем?" на шта му је професор одговорио: "Сад устани да одговараш, а послје часа дизи шта хоћеш".

За истог професора је везана још једна анегдота. Када је једној ученици која није хтјела да одговара тог часа дао негативан знак она га је упитала да ли може да му се јави да то исправи. Професор јој је рекао: "Јави ми се, ако знаш број телефона".

У оквиру средњошколских Олимпијских спортских игара Црне Горе одржана су такмичења средњих школа Никшића у кошарци, одбојци, атлетици и великом фудбалу. Пласман школа по спортовима је сљедећи:

Кошарка - ученици

1. Гимназија
2. Електро школа
3. Економско-угоститељска
4. Машинско-металска

1. Машинско-металска
2. Економско угоститељска
3. Гимназија
4. Електро школа

Кошарка - ученице

1. Економско-угоститељска
2. Гимназија

Атлетика - ученице

1. Економско-угоститељска
2. Гимназија

Одбојка - ученици

1. Гимназија
2. Електро школа
3. Машинско-металска
4. Економско угоститељска

Велики фудбал (први и други разред)

1. Електро-школа
2. Економско-угоститељска
3. Гимназија
4. Машинско металска

Одбојка - ученице

1. Гимназија
2. Економско-угоститељска

Атлетика - ученици**Велики фудбал (трећи и четврти разред)**

1. Електро школа
2. Гимназија
3. Економско-угоститељска
4. Машинско металска

Стонотениска екипа (Гимназија, Електро школа и Економско-угоститељска) остварила је завидан успјех освајањем другог мјеста у конкуренцији 14 екипа општинске стоно тениске лиге Никшић.

Предстоји такмичење у рукомету, а затим за првопласиране екипе такмичење на регионалном нивоу, као и финални дио Олимпијских спортских игара Црне Горе.

У досадашњем току такмичења најуспјешнија школа је Гимназија.

ПРВЕНСТВО У ШАХУ УЧЕНИКА ГИМНАЗИЈЕ

Континуитет у организовању значајних спортских манифестација, неопходних за развој спортског духа и откривање талената у свим спортским дисциплинама, никшићка Гимназија потврдила је шаховским првенством за

ученике Гимназије, одржаном од 7. до 9.03.1995. године у хотелу "Оногошт". Интересовање је изненадило и саме организаторе, за такмичење се пријавило 56 учесника. Играло се девет кола по швајцарском систему. Темпо игре је био

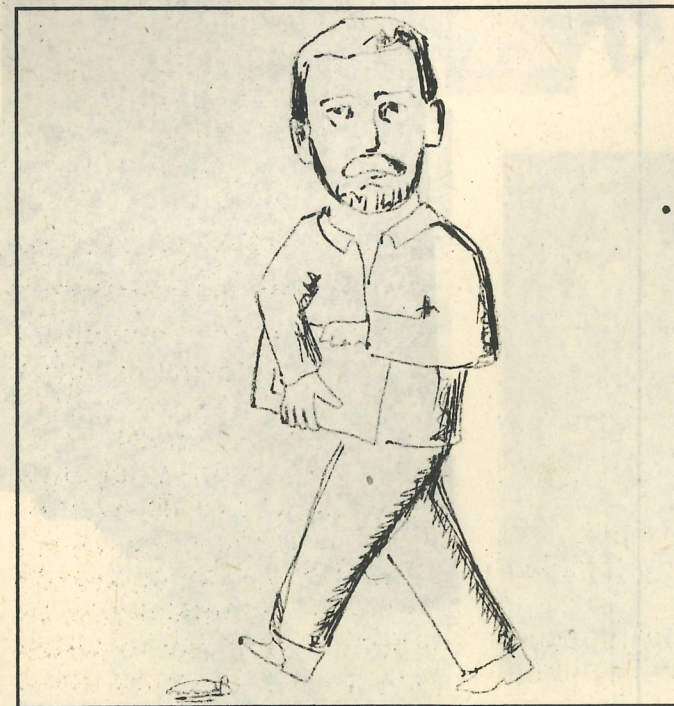
30 минута по играчу. Суђење је обављао савезни судија Јакша Чановић. Захваљујући спонзорима, прије свега "Оногошту", те Заводу за испитивање материјала, Железари Никшић, Индустрији пива и сокова "Требјеса" обез-

бијеђене су и скромне награде за најуспјешније.

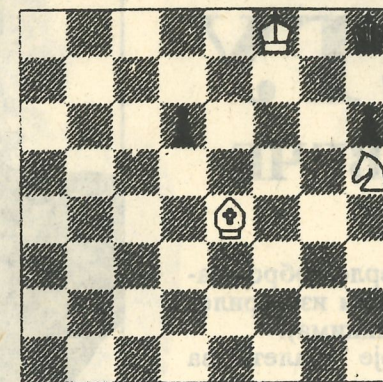
Квалитет приказане игре је задовољио, а показало се да има оних од којих се с правом могу очекивати добри резултати и на значајанијим такмичењима. Редосљед првих осам такмичара је сљедећи:

1. Међедовић Марко (I)
2. Ђурковић Горан (III)
3. Мрдак Александар (IV)
4. Давидовић Васиљ (II)
5. Котлица Милован (III)
6. Бјелетић Никола (IV)
7. Мијановић Оља (II)
8. Банићевић Милан (II)

Додијељене су и двије специјалне награде: награда за најљепшу партију турнира која је припала Марку Међедовићу, те награда која је припала Светлани Булајић, као госту из Економске школе. Најбоље пласирани такмичари стекли су право

ПРОБЛЕМ БРОЈ 2157
А. ГАЛИЦКИ

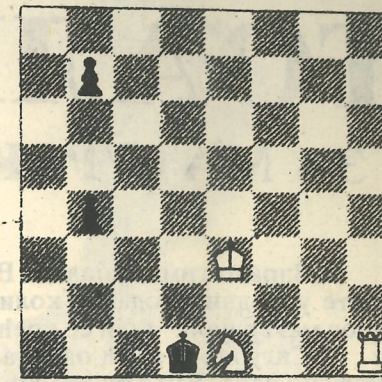
Мат у четири потеза

НИМЦОВИЋЕВА ОДБРАНА
Вајсер - КОРЧНОЈ

1. д4, Сф6, 2. ц4, е6, 3. Сц3, Л64, 4. е3, 0-0, 5. Лд3, д5, 6. Сф3, ц5, 7. 0-0, цд8, 8. ед, дц, 9. Лц4, Сб7, 10. Лг5, Да5, 11. Де2, Лц3, 12. бц, 66, 13. Се5, Л67, 14. Сд7, Сд7, 15. Лд2, Дф5, 16. Лд3, Дд5, 17. ф3, Сф6, 18. Ле3, е5, 19. ц4, Дд6, 20. ц5, бц, 21. дц, Дц7, 22. Тац1, Лц6, 23. ф4, Тф6, 24. фе, Де5, 25. Тцц1, Тад8, 26. Л65, Л65, 27. Д65, Сг4, 28. Сф4, Дд4+, 29. Кц1, Те1, 30. Те1, Сф2+. Бели предаје

учешћа на Омладинском првенству Црне Горе као и Савезном првенству. На основу остварених резултата оформљена је и репрезентација гимназије која

Ј. ДОРОХОВ
„Шахматс в СССР“ 1959

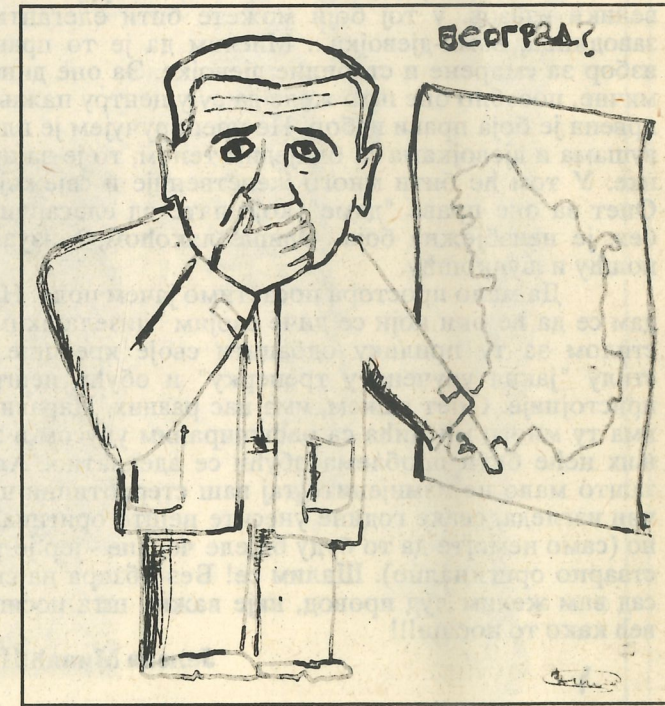
Мат у четири потеза

„Угушени
мат“

Једна од првих лекција за младе шахисте је како да дају такозвани угушени мат. Стога је велико изненађење када се такав случај догоди у турнирској пракси. Ипак, на недавном турниру у Њујорку, натурализовани француски велемајстор Вајсер доживео је да добије такав мат. Наравно, на лекцију га је подсетио стари ас, Виктор Корчној.

би требало да учествује у планираном мечу Беране-Подгорица - Даниловград - Никшић чији би домаћин била наша школа.

А. М.

КАКО ИЗАБРАТИ ПРАВУ ТОАЛЕТУ ЗА МАТУРСКО ВЕЧЕ

Здраво гимназијалци! Ви се врло добро сналазите у модним водама (колико видим из "приложеног материјала" који се креће ходницима).

Сигурно сте већ одабрали своје "тоалете" за матурско вече. Биће ту претпостављам свих модних крикова ове сезоне. од мини, али баш мини хаљиница до оних "до пета", свих боја, дезена, кројева и осталог, јер има нас разних. Поред невјероватно добрих хаљина (са невјероватним цијенама) биће и оних златно-сребрних у стилу а ла Драгана Мирковић. Већ замишљам окупљену масу испред хотела која жељно очекује вас, ваше креације и све прати уз "одушевљење" и коментаре у стилу "види ову мајке ти". Знам да вас хвата паника како ћете изгледати, али прегрмите све то и уживајте. Обуците нешто у чему ћете се пријатно осјећати прије свега, у чему ћете без проблема моћи лијепо да сједите, играте и проводите се.

Дјевојке већ сада сигурно стоје пред огледалом и експериментишу са шминком и осталим козметичким средствима којим ће покушати да сакрију "своје недостатке". Свака од њих сигурно жели да изгледа најбоље, најзанимљивије и што више женственије. Свака сигурно стрепи да ће се нека од њених пријатељица појавити у идентичној "тоалети", зато своју тоалету сашијте и обуците без страха да ће доћи ваша сестра близнакиња.

Али шта је ту је!
За оне тајанствене - црна ће сигурно бити велики изазов. у тој боји можете бити елегантна заводница, вамп-дјевојка... Мислим да је то прави избор за смирене и стабилне дјевојке. За оне динамичне, посебно оне што желе да су у центру пажње, црвена је боја прави избор. Не препоручујем је плавушама и дјевојкама са блиједим тенем, то је за црнке. У том ће бити много женственије и свјежије. Опет за оне праве "даме" које пате од елеганције беж је неизбјежна боја. Одише лакоћом, сензуалношћу и љупкошћу.

Да мало простора посветимо јачем полу. Надам се да ће они који се диче својим "дизелашким" стилем за ту прилику одбацити своје креације у стилу "јакна увучена у тренерку" и обући нешто пристојније. Опет кажем, има нас разних. Наравно, има ту много младића са рафинираним укусом и за њих неће бити проблема обући се адекватно. Али зашто мало не измијените тај ваш стереотипни начин изгледа, сваке године унесите нешто оригинално (само немојте да то буду бијеле чарапе - јер је то стварно оригинално). Шалим се! Без обзира на све сад вам желим луд провод, није важно шта носиш, већ како то носиш!!!

Јелена Минић III₅

